

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка природокористування

Освітня програма Екологія

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.**

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Біологія індивідуального розвитку
Викладач	Шпарик В.Ю.
Контактний телефон викладача	05091037032
E-mail викладача	viktorshparyk@pu.if.ua
Формат дисципліни	Лекції / практичні
Обсяг дисципліни	90 год. (3 кредити)
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>«Економіка природокористування» є однією з дисциплін, що спрямована на отримання і практичне використання нових знань в галузі регулювання взаємовідносин між соціально-економічним розвитком суспільства та використання природних ресурсів. Дисципліна формує економічне мислення у майбутніх фахівців-екологів, надає методи, інструменти та прийоми визначення еколого-економічної ефективності природоохоронних заходів, економічних збитків від забруднення навколишнього природного середовища та розмірів їх відшкодування. «Економіка природокористування» формує відповідну компетенцію в обсязі, необхідному для вивчення професійних дисциплін та для застосування в обраній професії, а саме формує базові знання основних тенденцій, перспектив та наслідків використання природних систем та ресурсів у матеріальному виробництві.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета вивчення дисципліни «Економіка природокористування» - формування у студентів еколого – економічного світогляду та наданням їм відповідних знань, які дозволять м майбутнім фахівцям не лише визначити рівень забруднення довкілля, величину завданої йому шкоди, але й вести ефективну цілеспрямовану роботу з його охорони і відновлення</p> <p>Завдання дисципліни: сформувати у студентів стійкі знання з теорії економіки природокористування; допомогти студентам набути вмінь і навичок щодо передбачення масштабів завданого збитку як природним ресурсам, так і в цілому суспільству, а також умінь та навичок щодо відтворювання природних ресурсів, визначення розмірів відшкодування завданих збитків як природним ресурсам, так і виробникам, упровадження моніторингу, розробки системи екологічного управління й економічних методів природоохоронного комплексу в суспільному виробництві. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: основні питання теорії та практики економіки природокористування, оцінки природних ресурсів і пошуку економічних механізмів досягнення їх раціонального використання; способи виявлення негативного впливу господарської діяльності на довкілля та процедури створення економічного механізму відновлення деградованої природи, а також управління природокористуванням; вміти: професійно виконувати еколог – економічний аналіз та практично застосовувати економічні важелі регулювання охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів, приймати відповідні управлінські рішення.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Ключові компетентності:

- Знання та критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність до професійного спілкування державною та іноземною мовами.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня для донесення інформації та власного досвіду.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність до участі у проведенні досліджень на відповідному рівні.
- Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
- Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Предметні компетентності:

- Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.
- Формулювати основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.
- Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.
- Компіювати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.
- Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.
- Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.
- Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.
- Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.
- Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
- Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

- Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.
- Бути здатним до участі у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.
- Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.
- Уміти формувати тексти, робити презентації та повідомлення для професійної аудиторії та широкого загалу з дотриманням професійної сумлінності та унеможливлення плагіату.
- Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.
- Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.
- Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.
- Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.
- Підвищувати професійний рівень шляхом продовження формальної освіти та самоосвіти.
- Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
- Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.
- Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля із залученням громадськості.
- Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів.
- Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VI	101 Екологія	III	Обов'язкові дисципліни

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

Економіка, навколишнє природне середовище та їх взаєморозвиток.	Лекції / практичні	[1, 2, 7, 11]	2/2	5%	семестр
Методи аналізу взаємодії економіки з навколишнім природним середовищем.	Лекції / практичні	[1, 5, 7, 11]	2/2	7%	семестр
Матеріальні потоки в еколого-соціально-економічній системі.	Лекції / практичні	[4, 5, 9, 11]	2/2	7%	семестр
Економічні основи екологічного податку за забруднення навколишнього природного середовища	Лекції / практичні	[3,5, 9, 11]	2/2	7%	семестр
Екологічні проекти та проекти природно-ресурсного спрямування: економічний аналіз вигод та витрат	Лекції / практичні	[1, 2, 9, 11]	2/2	7%	семестр
Екологічний податок за забруднення навколишнього природного середовища.	Лекції / практичні	[1, 2, 5, 11]	2/2	7%	семестр
Розрахункова частина екологічного податку Податкового Кодексу України.	Лекції / практичні	[1, 2, 9, 11]	2/2	7%	семестр
Економічна оцінка природних ресурсів.	Лекції / практичні	[1, 2, 9, 11]	2/2	7%	семестр
Економічний механізм охорони та раціонального	Лекції / практичні	[1, 2, 9, 11]	2/2	7%	семестр

використання водних ресурсів.					
Економічний механізм охорони та раціонального використання земель	Лекції / практичні	[1, 2, 5, 9, 11]	2/2	7%	семестр
Економічний механізм охорони та раціонального використання надр.	Лекції / практичні	[1, 2, 9,10, 11]	2/2	7%	семестр
Економічний механізм охорони й раціонального використання лісів, рослинних і тваринних ресурсів.	Лекції / практичні	[2, 9, 10, 11]	4/4	10%	семестр
Обчислення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення природоохоронного законодавства в Україні.	Лекції / практичні	[1, 2, 9, 11]	2/2	10%	семестр
Питання власності на природні ресурси	Лекції / практичні	[2, 3, 5, 10, 11]	2/2	5%	семестр
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Університетська шкала 100 балів Національна шкала 5 балів				
Вимоги до письмової роботи	10 балів				
Семінарські заняття	40 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Університетська шкала 50 балів Національна шкала 3 бали				
7. Політика курсу					
Екзамен					
8. Рекомендована література					
1. Яремчук І. Г. Економіка природокористування. –К.: Видавничий центр «Просвіта», 2000. –431 с. 2. Царенко О.М, Несветов О.О., Кадацький М.О. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій. Практикум: Навчальний посібник. - Суми:Видавництво “Університетська книга”, 2001. – 326 с. 3. Царенко О.М, Злобін Ю.А. Навколишнє природне середовище та економіка природокористування. -К.: Вища школа, 1999. – 176 с.					

4. Экология и экономика природопользования: Учебник для вузов / Под ред. Э.В. Гирусова, В.Н. Лопатина — М: ЮНИТИ-ДАНА, Единство, 2003. -519 с.
5. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. –Суми: “Університетська книга”, 2001 –348 с.
6. Глушкова В. Г., Макар С. В. Экономика природопользования. – М.: Юрайт, 2003. 588с.
7. Ігнатенко М. Г., Малєєв В. О. Екологія і економіка природокористування: навчальний посібник. – К.-Херсон: Айлант, 2002. -287 с.
8. Мамедов О. І., Власова А. В. Економіка природокористування. – Кривий Ріг: Мінерал, 2007. -239с.
9. Нестеренко С.А., Милосердов Ю.С., Сиренко Л.В. Гидросфера. Методические указания по расчету экономической эффективности комплекса природоохранных мероприятий и платы за загрязнения окружающей среды. -К.: НТУУ “КПИ”, 1998. - 28 с.
10. Гороховський О.М., Сіренко Л.В. Методичні вказівки до розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Економіка природокористування» для бакалаврів із напрямком підготовки 6.040106 „Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування”. – К.: НТУУ «КПШ», 2013. -36 с.
11. Податковий кодекс України. № 2755-VI від 2 грудня 2010 р. / Відомості Верховної Ради України, 2011, N 13-14, N 15-16, N 17, ст.112.

Викладач Шпарик В.Ю.